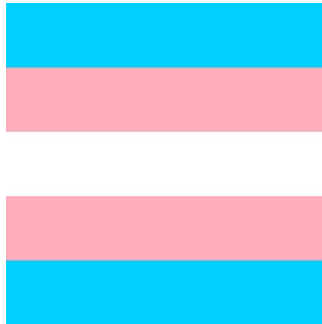

Dossier temàtic

TRANSSEXUALITAT

- **Data de publicació:** 13 desembre de 2017
- **Elaborat per:** DIXIT Centre de Documentació de Serveis Socials

El passat 22 d'octubre es va celebrar el Dia mundial de la despatologització de la transsexualitat com a reconeixement de la lluita de les persones trans per aconseguir el dret a la identitat o l'expressió de gènere. Per aquest motiu, us presentem una selecció de monografies, articles de revista, recursos i entitats que reflexionen i aporten coneixement a l'entorn de la transsexualitat i dels diversos aspectes que componen aquesta realitat amb l'objectiu d'ajudar a lluitar contra la discriminació de les persones per motius d'orientació sexual, identitat de gènere i sexe.

Per ampliar i complementar el contingut d'aquest recull podeu consultar els dossiers LGBTI elaborats per DIXIT els anys [2015](#) i [2013](#).

Tots els documents referenciats estan disponibles per a consulta i préstec als centres DIXIT.

DIXIT Centre de Documentació de Serveis Socials realitza periòdicament [dossiers temàtics](#) sobre diferents temes d'actualitat. Aquests dossiers inclouen tot tipus de documentació i recursos sobre una temàtica concreta, com referències bibliogràfiques, articles, normatives o enllaços a webs d'interès.

Per a més informació podeu visitar el portal dixit.gencat.cat

Monografies

- Coll-Planas, Gerard. ***La voluntad y el deseo: la construcción social del género y la sexualidad: el caso de lesbianas, gays y trans***. Barcelona; Madrid: Egales, 2010. 268 p. (Colección G)

El llibre presenta una recerca i una anàlisi dels discursos sobre l'homosexualitat i la transsexualitat que imperen en l'àmbit de la religió, la ciència, la política i el propi moviment LGBTI i que conformen un imaginari complex i ambivalent en el qual transiten i viuen les persones gais, lesbianes i trans.

- Coll-Planas, Gerard; Bustamante, Gemma; Missé, Miquel. ***Transitant per les fronteres del gènere: estratègies, trajectòries i aportacions de joves trans, lesbianes i gais***. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament d'Acció Social i Ciutadania, Secretaria de Joventut, 2009. 117 p. (Estudis; 25)

[Consulta en línia](#)

Recerca que dóna a conèixer les estratègies que desenvolupa la gent jove gai, lesbiana, transsexual i bisexual (GLTB) en el procés de definició de la seva sexualitat, com construeix la seva identitat de gènere i sexualitat, com la revela al seu entorn i com reacciona davant de l'homofòbia i la transfòbia. L'estudi es basa en entrevistes en profunditat i grups de discussió de joves gais, lesbianes i trans de diverses zones geogràfiques per tal de copsar també la influència del territori.

- ***Dos anys de vigència de la llei 11/2014 pels drets LGTBI: les actuacions del síndic. Març 2017***. Barcelona: Síndic de Greuges de Catalunya, 2017. 24 p.

[Consulta en línia](#)

Informe que analitza les actuacions en matèria LGTBI (queixes, actuacions d'ofici i consultes) ateses pel Síndic al llarg dels 2 primers anys de la llei, revisant, entre altres, els perfils dels denunciants, els sectors d'intervenció (educació, cultura, salut, mercat de treball, etc.) i els tipus d'afectacions. Destaca l'increment de les denúncies presentades pel col·lectiu transgènere, que es pot atribuir al moviment i al treball de la Plataforma Trans*forma la Salut: 7 de les 13 actuacions en l'àmbit de la salut són relatives a l'atenció integral de persones transgènere.

- ***El género desordenado: críticas en torno a la patologización de la transexualidad***. Miquel Missé y Gerard Coll-Planas, (eds.). Barcelona; Madrid: Egales, 2010. 286 p. (Colección G)

Prenent com a punt de partida la definició de la transexualitat com un trastorn mental i el debat sobre la seva desclassificació dels manuals internacionals de malalties mentals, l'obra, prologada per Judith Butler, reflexiona sobre la patologització i les condicions del col·lectiu trans, des de diverses perspectives: les ciències socials, la salut mental, l'activisme o la pròpia experiència.

- **Guia de recursos per a persones trans de la ciutat de Barcelona.** Barcelona: Ajuntament de Barcelona, Regidoria de Dona i Drets Civils, [2015?]. 1 fullet (42 p.)
[Consulta en línia](#)
Aquesta guia, elaborada per persones trans, agrupa els recursos generals i de l'administració pública per àmbits temàtics. Ofereix informació útil sobre el procés de canvi de gènere, un mapa dels recursos específics disponibles a la ciutat per rebre informació sobre diversos temes relacionats amb el fet trans i una llista de materials (llibres, pel·lícules i webs) sobre el tema.

- **Guia per a l'elaboració de plans locals LGBTI.** Barcelona: Diputació de Barcelona, 2017. 1 recurs en línia (117 p.). (Eines. Benestar i Ciutadania; 7)
[Consulta en línia](#)
Eina per acompanyar els municipis en l'elaboració d'un pla local LGBTI en base a tres eixos: garantia de la igualtat de tracte pels drets de les persones LGBTI, propostes d'elaboració d'accions i campanyes de sensibilització i projectes i programes de prevenció de LGBTIfòbia.

- **Guia trans.** Barcelona: Fundació Enllaç, 2014. 1 recurs en línia (30 p.)
[Consulta en línia](#)
Guia informativa sobre la transsexualitat que fuig dels discursos habituals i la contempla com una opció identitària normalitzada. Ofereix una mirada allunyada dels aspectes mèdics i psicològics i vol ser un recurs per empoderar la comunitat trans i lluitar contra la transfòbia, l'exclusió social i l'odi al cos.

- **Intersecciones: cuerpos y sexualidades en la encrucijada. Temas contemporáneos.** Barcelona: Edicions Bellaterra, 2012. 327 p.
Teorització sobre les sexualitats no normatives, amb la voluntat de contribuir a la discussió de com estudiar les experiències complexes de les persones. Per tal de mostrar la complexitat de les nostres identitats i experiències, ofereix eines com l'anàlisi interseccional i l'anàlisi crític queer. També inclou textos clàssics sobre la interseccionalitat de Kimbele Williams Crenshaw i el Combahee River Collective, i s'analitzen les experiències de col·lectius com persones LGTB amb diversitat funcional, presos i preses gais, transsexuals i intersexuals, gitanos gais, persones seropositives, etc.

- Mérida Jiménez, Rafael M. **Cuerpos desordenados.** Barcelona: UOC, 2009. 85 p. (Textos del cuerpo; 1)
Assaig que reflexiona sobre l'evolució i la integració en la societat de les persones hermafrodites, transsexuals i transgènere.

- Missé Sánchez, Miguel. **Guia per a mares i pares d'infants amb rols i comportaments de gènere no-normatius.** Barcelona: Associació de Mares i Pares de Gais, Lesbianes, Bisexuals i Transsexuals (AMPGIL), [2013]. 1 recurs en línia (16 p.)
[Consulta en línia](#)
Guia de suport per a famílies amb fills i filles que expressen comportaments o rols de gènere diferents dels que se'ls ha assignat en néixer. Dóna resposta a preguntes freqüents sobre aquesta qüestió i facilita diversos recursos útils.

- Nieto Piñeroba, José Antonio. ***Transexualidad, intersexualidad y dualidad de género***. Barcelona: Bellaterra, 2008. 447 p. (Serie general universitaria; 84)
Anàlisi de l'evolució del transgènere, que radica en la reassignació de sexe, aprovada a Espanya a partir de la Llei 3/2007 del 15 de març. S'argumenta l'oposició al model biomèdic que reconeix la transsexualitat com un trastorn d'identitat de gènere i sobre la psiquiatrització del trastorn etiquetat com a disfòria de gènere, que afavoreix l'estigma de ser una malaltia mental. També es reflexiona sobre el sistema binari de gènere, questionant la seva perpetuïtat.

- Platero, Raquel (Lucas). ***Trans*exualidades: acompañamiento, factores de salud y recursos educativos***. 2a ed. Barcelona: Bellaterra, 2014. 434 p. (Serie general universitaria; 154)
El llibre utilitza el terme trans*, amb asterisc, per subratllar la diversitat de vivències de les persones que no encaixen en les normes prescrites i per evidenciar la rigidesa del sistema binari en què vivim. Mostra testimonis de persones trans i dels seus familiars i proposa recursos i eines per entendre les necessitats i vivències d'aquest col·lectiu.

- ***Políticas, prácticas y pedagogías traNs***. Asun Pié y Jordi Planella (coords.). Barcelona: UOC, 2015. 181 p. (Manuales; 364. Pedagogías contemporáneas)
"Entenem allò traNs en els seus múltiples sentits i configuracions: transversal, trànsfuga, transsexual, transgènere, transfronterer, transitats, transdisciplinari, trans*formador. Aquí, allò traNs està carregat de sentit i ens refereix als límits i als moviments produïts en els llindars de la vida, de la societat, dels nostres cossos. Són aquests llocs (els no-llocs dels quals ens parla Marc Augé) els que ens interessin, els que produeixen i subverteixen l'ordre des de la seva perifèria, els que ens conviden a transitar pel caos de la vida".

- ***Protection against discrimination on grounds of sexual orientation, gender identity and sex characteristics in the EU: comparative legal analysis. Update 2015***. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2015. 1 recurs en línia (111 p.)
[Consulta en línia](#)
Anàlisi jurídica comparativa als 28 estats membres de la Unió Europea respecte a les mesures de protecció existents als diversos països contra la discriminació per motius d'orientació sexual, identitat de gènere i sexe. Els resultats indiquen que calen majors esforços per garantir que els drets fonamentals referents a la igualtat i la no discriminació de les persones LGBTI siguin totalment respectats, i protegir-los eficaçment contra els abusos, l'odi i la violència.

- **Recomanacions sobre el tractament de les persones lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals (LGBTI) als mitjans audiovisuals.** Barcelona: Consell de l'Audiovisual de Catalunya: Generalitat de Catalunya, Departament de Treball, Afers Socials i Famílies: Col·legi de Periodistes de Catalunya, 2017. 1 recurs en línia (22 p.)
[Consulta en línia](#)
Eina de treball per als professionals dels mitjans de comunicació, audiovisual i publicitari. Conté un glossari amb termes i conceptes relacionats amb la construcció del gènere, recomanacions sobre l'ús del llenguatge i dels recursos gràfics, tant en l'àmbit de la informació com de la ficció, la publicitat i les xarxes socials dels mitjans. També inclou una relació d'entitats i associacions de persones LGBTI, així com de grups de recerca universitaris experts en el tema, una bibliografia de referència sobre les persones LGBTI i els mitjans de comunicació.

- Soley-Beltran, Patrícia. **Transexualidad y la matriz heterosexual: un estudio crítico de Judith Butler.** Barcelona: Bellaterra, 2009. 463 p. (Serie general universitaria; 91)
Estudi empíric del col·lectiu transsexual mitjançant la reconstrucció sociològica de la teoria performativa de gènere de Judith Butler que pretén aclarir qüestions complexes sobre la noció del cos Butleriana i la seva problematització de la distinció sexe/gènere, alhora que reflexiona sobre l'evolució del feminisme, de les polítiques d'identitat, de la teoria *queer* i dels moviments transgènere.

- **Transfeminismos: epistemes, fricciones y flujos.** Tafalla: Txalaparta, 2013. 334 p.
Prologat per Paul B. Preciado, filòsof feminista trans, aquest recull d'escrits mostra la recopilació d'un seguit de reivindicacions i accions que duen a terme els moviments socials (feminismes queer, transfeminismes o nous feminismes) que lluiten per la liberació sexual i de gènere.

Tesis doctorals

- Barbé i Serra, Alba. **El cross-dressing en el context català del segle XXI.** Tesi Doctoral, Universitat de Barcelona (2015).
[Consulta en línia](#)

- Gregori Flor, Núria. 2015. **Encuentros y des-encuentros en torno a las intersexualidades/DSD: narrativas, procesos y emergencias.** Tesi doctoral, Universitat de València (2015)
[Consulta en línia](#)

- Langarita Adiego, José Antonio. **Intercambio sexual anónimo en espacios públicos. La práctica del cruising en el parque de Montjuic, Gavá y Sitges.** Tesi doctoral, Universitat de Barcelona (2014)
[Consulta en línia](#)

- Mas Grau, Jordi. **Subjetividades y cuerpos gestionados: un estudio sobre la patologización y medicalización del transgénero**. Tesis Doctoral, Universitat de Barcelona (2014)
[Consulta en línia](#)
- Palau Altarriba, Xavier. **Identidad sexual y libre desarrollo de la personalidad**. Tesis doctoral, Universitat de Lleida (2016)
[Consulta en línia](#)
- Vartabedian, Julieta. **Geografía travesti: cuerpos, sexualidad y migraciones brasileñas (Rio de Janeiro-Barcelona)**. Tesis doctoral, Universitat de Barcelona (2012)
[Consulta en línia](#)

Articles

- “Áreas de la entrevista para la evaluación psicológica de personas transexuales”. A: **Acción psicológica**, vol. 12, núm. 2 (2015), p. 15-30
[Consulta en línia](#)
- “Associacions de persones trans exigeixen un nou model sanitari per al col·lectiu”. A: **Social.cat**, 17 de juny de 2016
[Consulta en línia](#)
- Barbé i Serra, Alba. “La razón de la “expresión de género” en el corpus jurídico: una contribución a la preservación de derecho del sujeto que practica el cross-dressing”. A: **Revista de antropología social**, vol. 26, núm.1 (2017), p. 113-144
[Consulta en línia](#)
- Breu, Marta; Montes, Dolors. “El vocabulari terminològic LGBT (lèsbic, gai, bisexual i transgènere): un fruit de la formació universitària al servei de la societat”. A: **Llengua i ús**, núm. 54 (1r semestre 2014), 6 p.
[Consulta en línia](#)
- “Entrevista a: Joves Trans de Barcelona”. A: **Debat juvenil**, núm. 103 (primavera 2017)
[Consulta en línia](#)
- Gabaldón, Sabel. “La transsexualitat medicalitzada: una mirada ètica”. A: **Bioètica & debat**, núm. 79 (setembre-desembre 2016)
- García-Santesmases Fernández, Andrea. “El cuerpo en disputa: cuestionamientos a la identidad de género desde la diversidad funcional”. A: **Intersticios: revista sociológica de pensamiento crítico**, vol. 9, núm. 1 (2015), p. 41-62
[Consulta en línia](#)
- Gregor, Claire; Davidson, Sarah; Hingley-Jones, Helen. “The experience of gender dysphoria for pre-pubescent children and their families: a review of the literature”. A: **Child & family social work**, vol. 21, issue 3 (august 2016), p. 239-346

- "Guía de entrevista para el análisis funcional de conductas en personas transexuales dentro de un equipo multidisciplinar". A: **Papeles del psicólogo**, vol. 34, núm. 2 (2013), p. 150-154
[Consulta en línea](#)
- Gutiérrez Sevilla, Elena. "No veieu que sóc un nen?": la transsexualitat a la infància". A: **ONGC**, núm. 63 (tardor 2016), p. 52-54
- López, Mar. "Les transidentitats, perseguides per la fòbia a la diversitat". A: **La Directa**, 27 abril 2016
[Consulta en línea](#)
- López Moratalla, Natalia; Calleja Canela, María de los Desamparados. "Transexualidad: una alteración cerebral que comienza a conocerse". A: **Cuadernos de bioética**, vol. 27, núm. 89 (enero-abril 2016), p. 81-92
- Mas, Jordi; Guasch, Óscar. "La construcción médico-social de la transexualidad en España (1970-2014)". A: **Gazeta de antropología**, vol. 30, núm. 3 (2014)
[Consulta en línea](#)
- Pinyol, Laura. "Nens i nenes tal com són, infància i transsexualitat". A: **Criatures ara.cat**, 8 de juliol 2017
[Consulta en línea](#)
- Ramos Cantó, Juana. "Intervención social con mayores transexuales: estudio de un caso hipotético". A: **Trabajo social hoy**, núm. 74 (2015), p. 35-58
[Consulta en línea](#)
- Rigol, Mertixell. "Les opcions davant la realitat trans són trencar esquemes o trencar persones". A: **La Directa**, 26 abril 2016
[Consulta en línea](#)
- Sánchez, Julia; Moles, Mireia. "Transsexualitat, una etiqueta per diferents identitats". A: **Cetrencada Vilaweb**, 8 març 2016
[Consulta en línea](#)
- Soley-Beltran, Patricia. "Transexualidad y transgénero: una perspectiva bioética". A: **Revista de bioética y derecho**, núm. 30 (enero 2014), p. 21-39
[Consulta en línea](#)
- "Theater and dialogue to increase youth's intentions to advocate for LGBTQ people". A: **Research on social work practice**, vol. 26, no. 2 (march 2016), p. 189-202
- Vartabedian, Julieta. "El alcance político de las travestilidades: acerca del potencial transgresor de las travestis". A: **Annual review of critical psychology**, núm. 11 (2014), p. 299-317
[Consulta en línea](#)
- Willis, Paul; Ward, Nicki; Fish, Julie. "Searching for LGBT carers: mapping a research agenda in social work and social care". A: **British journal of social work**, vol. 41, no. 7 (october 2011), p. 1304-1320

Audiovisual

- ***Trànsit, menors transsexuals***
[Consulta en línia](#)
Documental del programa *30 minuts* de TV3 que s'endinsa en la realitat dels menors transsexuals a través del relat en primera persona de cinc casos ben personals.
- ***M'agrada el color...***
[Consulta en línia](#)
Vídeo de sensibilització sobre la diversitat sexual i la transsexualitat realitzat per Fora de quadre en col·laboració amb l'Associació Generem.

Recursos i entitats

- **[Associació Trans* Generem](#)**
Generem! és una associació sense ànim de lucre fundada el 2015 a Barcelona i integrada per persones Trans, que treballa per donar a conèixer les realitats de les diferents identitats i expressions de gènere de les persones a les qual dóna suport.
- **[Chrysalis Asociación de familias de menores transexuales](#)**
Associació d'àmbit estatal que ofereix a la seva web informació, recursos, notícies, agenda d'activitats, publicacions, posts, vídeos, testimonis, etc., per acompanyar i assessorar les persones trans i les seves famílies.
- **[Consell Municipal de Gais, Lesbianes i dones i homes Transsexuals](#)**
Barcelona compta des del 2004 amb aquest òrgan de debat i de participació que impulsa accions i activitats per fomentar la igualtat de drets, les llibertats i el reconeixement social dels gais i les lesbianes i els homes i dones transsexuals. Al seu web hi trobem documents com l'[Informe de model d'acompanyament i assistència a persones trans a la ciutat de Barcelona](#) o el [Diagnòstic de la població intersexual / amb DSD \(diferències del desenvolupament sexual\) a Barcelona](#).
- **[EnFemme](#)**
Entitat que agrupa persones transgènere (crossdressers, travestis i transsexuals) i que els proporciona suport i acompanyament així com un espai de trobada íntim i acollidor on poder practicar el crossdressing. Enguany ha celebrat el seu desè aniversari i ha presentat el documental [Enfemme](#) dirigit per Alba Barbé que dóna a conèixer les vivències i els sentiments d'aquest col·lectiu.
- **[ILGA-Europe](#)**
Organització no governamental que agrupa 490 organitzacions de 45 països europeus que es va constituir com una entitat legal independent d'ILGA el 1996. Treballa per a la defensa dels drets humans i la igualtat de les persones LGBTI a nivell europeu, i per a l'enfortiment del moviment LGBTI europeu proporcionant formació i suport a les seves organitzacions membres.
- **[Lesbianes, gais, transgènere, bisexuals i intersexuals. Departament de Treball, Afers Socials i Famílies](#)**
Espai del departament que ofereix informació, recursos i recomanacions per a l'atenció i la defensa dels drets del col·lectiu LGBTI i les seves famílies.

- [**Plataforma Trans*forma la Salut**](#)
Aplega diversos col·lectius, associacions i persones individuals que reivindicuem un nou model de salut per a les persones Trans* a Catalunya, un [model](#) basat en l'atenció integral i que defuig el concepte de trastorn o malaltia. La seva web conté recursos, directori d'entitats, materials diversos, glossari de termes, etc.
- [**TransGender Europe**](#)
Nascuda a Viena el 2005 i amb seu actual a Berlín, TransGender Europe és una organització que compta actualment amb 105 associacions membres de 42 països diferents. Dóna veu i treballa per a la igualtat i el respecte dels drets de totes les persones trans a Europa.
- [**Unitat Trànsit**](#)
Unitat de referència del sistema sanitari de Catalunya ubicat al CAP Numància de Barcelona. Es basa en un nou model d'atenció que se centra en les necessitats i les expectatives de la persona trans, en la seva autodeterminació, la seva autonomia i en un procés de decisions compartides. També garanteix l'accés segur als tractaments hormonals i l'acompanyament de les persones trans i del seu entorn en el procés de transició.

Legislació

- Acord GOV/147/2017, de 17 d'octubre, pel qual s'aprova el protocol que desplega el deure d'intervenció de les persones que treballen a les administracions públiques de Catalunya per fer efectiu l'abordatge de l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia a Catalunya.
[Consulta en línia](#)

DIXIT és un servei de:

Generalitat de Catalunya
**Departament de Treball,
Afers Socials i Famílies**

Més informació a: dixit.gencat.cat

DIXIT

Departament de Treball, Afers Socials i Famílies
Passeig del Taulat 266-270, 1a. planta
08019 Barcelona
Tel. 93 882 26 64
dixit.tsf@gencat.cat

DIXIT GIRONA

Fundació Campus Arnau d'Escala
Carrer Bernat Boades, 68
17005 Girona
Tel. 972 10 61 22
dixit.girona@campusarnau.org

DIXIT VIC

Universitat de Vic
Carrer Miquel Martí i Pol, 1
08500 Vic
Tel. 93 881 55 24
dixit.vic@uvic.cat

DIXIT LLEIDA

Serveis Territorials de Treball, Afers Socials i Famílies
Avinguda del Segre, 5
25007 Lleida
Tel. 973 70 36 63
dixitlleida.tsf@gencat.cat

DIXIT TARRAGONA

Serveis Territorials de Treball, Afers Socials i Famílies
Avinguda Andorra, 9
43002 Tarragona
Tel. 977 24 18 10
dixittarragona.tsf@gencat.cat